

Opozorilo: Besedilo osnovnega predpisa

ZAKON O SLOVENSKI AKADEMIJI ZNANOSTI IN UMETNOSTI

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Slovenska akademija znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: SAZU) je najvišja nacionalna znanstvena in umetnostna ustanova.

2. člen

SAZU je avtonomna ustanova znanstvenikov in umetnikov - njenih članov in javna pravna oseba s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon in statut SAZU.

Republika Slovenija zagotavlja pogoje za delo in razvoj SAZU.

3. člen

SAZU neguje, spodbuja in pospešuje znanost in umetnost ter s svojo dejavnostjo prispeva k razvoju znanstvene misli in umetniške ustvarjalnosti s tem, da:

- obravnava temeljna vprašanja znanosti in umetnosti;
- sodeluje pri oblikovanju politike raziskovalne dejavnosti in umetniškega ustvarjanja;
- daje ocene, predloge in mnenja o stanju, razvoju in pospeševanju znanosti in umetnosti, organizaciji raziskovalnega dela in umetniškega ustvarjanja;
- sodeluje pri obravnavi splošnih družbenih in gospodarskih vprašanj;
- podpira znanstvene, kulturne in umetnostne dejavnosti vseh delov slovenske narodne skupnosti;
- spodbuja znanstvene in umetnostne dejavnosti pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji;
- ustvarja možnosti za znanstveno in umetnostno delo svojih članov;
- organizira raziskovalno delo, tudi v sodelovanju z univerzami in drugimi raziskovalnimi organizacijami, zlasti na področjih, ki so pomembna za poznavanje naravne in kulturne dediščine slovenskega naroda, za razvoj njegovega jezika in kulture;
- ustanavlja zavode na področju znanstvene, raziskovalne in kulturne dejavnosti;
- organizira razprave, znanstvene sestanke, posvetovanja, predavanja in razstave;
- izdaja stalne in občasne publikacije s področja znanosti in umetnosti;
- razvija mednarodno sodelovanje na področju znanosti in umetnosti.

4. člen

SAZU sodeluje z drugimi akademijami znanosti in umetnosti ter drugimi znanstvenimi in umetnostnimi organizacijami v tujini in se dogovarja o skupnih nalogah in njihovem izvajanju.

5. člen

Pri izvrševanju svojih nalog SAZU sodeluje z raziskovalnimi, visokošolskimi in umetnostnimi zavodi, gospodarskimi organizacijami, državnimi organi ter s posameznimi znanstvenimi delavci in umetniki.

Za uresničevanje nalog, ki zahtevajo sodelovanje širšega kroga znanstvenih in umetnostnih delavcev in zavodov, ustanavlja SAZU stalna ali občasna telesa, v katera vključuje poleg članov SAZU tudi druge znanstvenike in umetnike.

6. člen

SAZU sodeluje s pristojnimi organi in organizacijami pri oblikovanju politike in programov znanstvenoraziskovalnih, kulturnih in izobraževalnih dejavnosti v Republiki Sloveniji.

7. člen

Delo SAZU je javno. O svojem delu v minulem letu obvešča javnost. Javnost dela SAZU je podrobneje urejena v statutu SAZU.

8. člen

SAZU ima statut. Statut SAZU določa v skladu s tem zakonom njeno organizacijo, način dela in upravljanja.

Statut SAZU sprejme skupščina SAZU. Vlada Republike Slovenija daje soglasje k določbam statuta, ki se nanašajo na financiranje SAZU.

SAZU lahko sprejema tudi druge splošne akte s katerimi se, v skladu s statutom SAZU, urejajo vprašanja pomembna za delo in poslovanje SAZU.

9. člen

Za delo SAZU na področju raziskovalne in umetnostne dejavnosti se uporabljajo splošni predpisi o znanstvenoraziskovalnem in umetniškem delu, kolikor ta zakon ne določa drugače.

II. ČLANI SAZU

10. člen

V okviru SAZU delujejo znanstveniki in umetniki, ki so bili zaradi posebnih dosežkov na področju znanosti in umetnosti izvoljeni za njene člane. Izvolitev za člana SAZU je nacionalno in družbeno priznanje. SAZU ima častne, redne, izredne in dopisne člane. Redni člani imajo pravico do naziva akademik.

11. člen

Za častnega člana SAZU je lahko izvoljen, kdor je s svojim znanstvenim ali umetniškim delom izjemno obogatil slovensko kulturo ali je posebno zaslužen za slovenski narod in razvoj njegove znanosti ali umetnosti.

Za rednega člana SAZU je lahko izvoljen znanstvenik ali umetnik, ki je državljan Republike Slovenije in je ustvaril posebno pomembna dela, ki predstavljajo vrhunske storitve na področju znanosti ali umetnosti.

Za izrednega člana SAZU je lahko izvoljen znanstvenik ali umetnik, ki je državljan Republike Slovenije in je ustvaril tako pomembna dela, da je z njimi tehtno obogatil znanost ali umetnost.

Za rednega oziroma izrednega člana SAZU je lahko izvoljen tudi znanstvenik ali umetnik slovenskega rodu, ki ni državljan Republike Slovenije, če je dejavno povezan z domovino in je ustvaril posebno pomembna dela na področju znanosti ali umetnosti.

Za dopisnega člana je lahko izvoljen znanstvenik ali umetnik, ki ni državljan Republike Slovenije, če izpolnjuje druge pogoje za rednega člana in ima posebno pomembne zasluge za znanost ali umetnost v Republiki Sloveniji.

12. člen

Člane SAZU voli skupščina SAZU.

Postopek za izvolitev članov SAZU določa statut.

SAZU ima največ 60 rednih in 30 izrednih ter 90 dopisnih članov. Omejitev se nanaša na člane mlajše od 75 let.

Prenehanje članstva podrobneje določa statut SAZU.

13. člen

Volitve članov SAZU so vsako drugo leto.

Redne ter dopisne člane volijo le redni člani, častne in izredne pa redni in izredni člani.

Volitve so tajne. Tajno glasovanje je izjemoma tudi pisno za tiste člane, ki se zaradi zdravstvenih ali drugih opravičenih razlogov ne morejo udeležiti volitev.

Statut SAZU podrobneje določa merila za izvolitev in postopek predlaganja ter volitev članov SAZU.

14. člen

Člani SAZU prevzemajo ob izvolitvi dolžnost, da si bodo prizadevali za uresničevanje ciljev in nalog SAZU.

Poleg pravic in dolžnosti, ki jih določa zakon, imajo člani SAZU še posebej naslednje pravice in dolžnosti:

- ustvarjalno delovati na ustreznem znanstvenem ali umetnostnem področju;
- sodelovati pri izvajanju znanstvenega in umetnostnega dela v okviru programa SAZU;

- voliti in biti izvoljeni v organe in delovna telesa SAZU;
- sodelovati pri delu organov SAZU in delovnih teles, katerih člani so;
- se udeleževati skupščin SAZU in sej razredov.

15. člen

Rednim in izrednim članom SAZU, državljanom Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Sloveniji, pripada stalna mesečna nagrada.

Statut SAZU določa merila in višino nagrade.

III. ORGANIZACIJA SAZU

16. člen

Znanstvena in umetnostna dejavnost SAZU se izvaja v okviru razredov in njihovih oddelkov ter Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU (v nadaljnjem besedilu: ZRC SAZU).

Razredi SAZU so nosilci nalog SAZU in se oblikujejo za eno ali več področij znanosti in umetnosti.

Razrede SAZU in področja, za katera so ustanovljeni, določi statut SAZU. V razredu SAZU sodelujejo redni in izredni člani SAZU ustrezne znanstvene ali umetnostne usmeritve. Vsak redni in izredni član SAZU lahko deluje le v okviru enega razreda.

Delo razreda SAZU vodi tajnik.

Dopisni člani so glede na znanstveno in umetnostno usmeritev razvrščeni v ustrezne razrede.

Za uresničevanje nalog z ožjih področij znanosti in umetnosti se lahko v okviru razredov ustanovijo oddelki.

Statut SAZU podrobneje ureja organizacijo in delovanje razredov SAZU in sodelovanje dopisnih članov.

17. člen

SAZU in zavodi, ki jih ustanovi, imajo lahko v svoji sestavi knjižnice, galerije in podobno.

IV. UPRAVLJANJE SAZU

18. člen

Organi SAZU so skupščina, predsedstvo in predsednik.

19. člen

Skupščina SAZU je organ upravljanja SAZU in jo sestavljajo vsi redni in izredni člani SAZU. Pri delu skupščine lahko sodelujejo tudi častni in dopisni člani SAZU.

Skupščina SAZU se sestaja najmanj enkrat na leto.

Skupščino SAZU sklicuje predsedstvo SAZU na lastno pobudo, na predlog najmanj dveh razredov SAZU ali na predlog najmanj desetih rednih članov SAZU.

Statut SAZU ureja sodelovanje častnih in dopisnih članov SAZU pri delu skupščine SAZU.

20. člen

Skupščina SAZU

- obravnava temeljna vprašanja uresničevanja nalog SAZU;
- sprejema program dela SAZU;
- voli člane SAZU;
- voli in razrešuje predsednika, oba podpredsednika in glavnega tajnika SAZU;
- sprejema statut SAZU;
- sprejema akte o ustanovitvi zavodov;
- sprejema finančni načrt in zaključni račun SAZU;
- daje soglasje k statutom zavodov, ki jih ustanavlja;
- opravlja druge naloge, ki jih določata zakon in statut SAZU.

21. člen

Skupščina sklepa veljavno, če je navzoča večina rednih in izrednih članov.

Za sprejem statuta, izvolitev predsednika, podpredsednikov in glavnega tajnika SAZU ter za izvolitev častnih in izrednih članov je potrebna večina glasov vseh rednih in izrednih članov.

Za izvolitev rednih in dopisnih članov pa je potrebna večina glasov vseh rednih članov.

22. člen

Predsedstvo SAZU sestavljajo predsednik, dva podpredsednika, glavni tajnik, tajniki razredov in trije člani SAZU, ki jih izvoli skupščina SAZU v skladu s statutom SAZU.

Predsedstvo SAZU je odgovorno za izvajanje odločitev in smernic skupščine. Tekoče zadeve predsedstva opravlja izvršilni odbor, ki ga sestavljajo predsednik, podpredsednika in glavni tajnik.

23. člen

Predsednik SAZU predstavlja in zastopa SAZU in je odgovoren za zakonitost dela SAZU.

Predsednik SAZU je za svoje delo odgovoren skupščini SAZU, v okviru nalog, ki jih opravlja predsedstvo pa tudi predsedstvu SAZU.

24. člen

Predsednika, oba podpredsednika in glavnega tajnika izvoli skupščina SAZU izmed rednih članov. Tajnike razredov volijo člani razreda izmed rednih in izrednih članov. Predsednika, oba podpredsednika, glavnega tajnika in tajnike razredov se izvoli za tri leta, z možnostjo enkratne ponovne izvolitve.

Predsednik, podpredsednika, glavni tajnik in tajniki razredov lahko to funkcijo opravljajo do 75. leta starosti.

Statut SAZU podrobneje določa merila za izvolitev ter postopek predlaganja in volitev predsednika, podpredsednikov, glavnega tajnika in tajnikov razredov SAZU.

V. UPRAVA SAZU

25. člen

Administrativno-strokovna, pomožna ter podobna dela skupnega pomena za SAZU opravlja uprava SAZU.

Upravo SAZU vodi upravni direktor, ki ga imenuje in razrešuje predsedstvo.

Upravni direktor je imenovan za štiri leta in je lahko ponovno imenovan. Za svoje delo je odgovoren glavnemu tajniku SAZU.

Predsedstvo SAZU ima sekretarja, ki je imenovan za štiri leta in je lahko ponovno imenovan.

VI. ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER SAZU

26. člen

Ustanoviteljica Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) je SAZU. ZRC SAZU izvaja s SAZU skupni dolgoročni program Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda.

ZRC SAZU izvaja temeljne naloge na področju naravoslovja, humanistike in družboslovja. ZRC SAZU je organiziran in deluje v skladu z zakonom o zavodih ter izvaja znanstvenoraziskovalno delo v skladu z zakonom, ki ureja raziskovalno dejavnost.

Raziskovalno dejavnost v ZRC SAZU opravljajo člani SAZU, raziskovalci z znanstvenimi nazivi, ki jih podeljuje SAZU, in raziskovalci z drugimi nazivi.

Nazive znanstvenih delavcev, ki jih podeljuje SAZU, določa ta zakon.

VII. ZNANSTVENI DELAVCI SAZU

27. člen

Nazivi znanstvenih delavcev, ki jih podeljuje SAZU, so: znanstveni svetnik SAZU, višji znanstveni delavec SAZU in znanstveni delavec SAZU.

VIII. SREDSTVA SAZU

28. člen

- Sredstva za delovanje SAZU zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna za:
- delo skupščine, predsedstva in razredov SAZU;
  - osnovni program dela SAZU;
  - program dela upokojenih rednih in izrednih članov SAZU;
  - redno izdajateljsko dejavnost;
  - stalne mesečne nagrade rednim in izrednim članom SAZU;
  - amortizacijo, investicije in investicijsko vzdrževanje;
  - opravljanje strokovnih, administrativnih in tehničnih del;
  - materialne in operativne izdatke;
  - izpopolnjevanje knjižnice, odkup zapuščin, umetniških del pomembnih za kulturno in naravno dediščino.

SAZU pridobiva sredstva iz prejšnjega odstavka iz proračuna Republike Slovenije na podlagi finančno ovrednotenega letnega programa, ki ga predloži v soglasje Vladi Republike Slovenije.

Sredstva za raziskovalno in umetnostno delo zagotavlja SAZU tudi s pogodbeno raziskovalno in umetnostno dejavnostjo.

SAZU lahko pridobiva sredstva tudi z dotacijami, volili in darili ali na kakšni drugi pravni podlagi.

29. člen

Sredstva za delo ZRC SAZU se iz proračuna Republike Slovenije zagotavlja na način in v obsegu, kot se zagotavljajo za javne raziskovalne zavode.

ZRC SAZU pridobiva sredstva iz prejšnjega odstavka na podlagi finančno ovrednotenega letnega programa dela.

Najvišji organ upravljanja ZRC SAZU mora k temu programu pridobiti soglasje predsedstva SAZU in ministrstva, pristojnega za raziskovalno dejavnost.

ZRC SAZU lahko pridobiva sredstva tudi iz drugih virov.

30. člen

Finančni nadzor nad poslovanjem SAZU opravlja računsko sodišče.

31. člen

SAZU je lastnica premoženja, ki ji je bilo dodeljeno, ali ga je pridobila za opravljanje dejavnosti, za katero je ustanovljena.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

32. člen

SAZU in ZRC SAZU morata uskladiti svojo organizacijo in delovanje ter statut in druge splošne akte z določbami tega zakona najkasneje v enem letu od njegove uveljavitve.

33. člen

Predsedstvo SAZU mora v naslednjih volilnih obdobjih omejevati število prostih mest za posamezne vrste članstva v SAZU, dokler število članov SAZU ne bo v okviru, ki je določen s tretjim odstavkom 12. člena tega zakona.

34. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona se preimenujejo dopisni člani SAZU v izredne člane SAZU, zunanji dopisni, člani SAZU pa v dopisne člane SAZU, ter pridobijo vse pravice in dolžnosti po tem zakonu.

35. člen

Znanstveni delavci SAZU, ki so si pridobili naziv na podlagi zakona o SAZU (Uradni list SRS, št. 30/80), obdržijo ta naziv do izteka dobe, za katero so bili izvoljeni.

36. člen

Predsednik, podpredsednika, glavni tajnik, tajniki razredov in vodje oddelkov SAZU opravljajo svoje funkcije do izteka mandatne dobe, za katero so bili izvoljeni.

37. člen

ZRC SAZU, ki ga je ustanovila SAZU, dobi s tem zakonom pravice in dolžnosti javnega raziskovalnega zavoda.

38. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o SAZU (Uradni list SRS, št. 30/80).

39. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
mag. Herman Rigelnik l. r.